

1372

16

DE

POENA FVRTI VARIA

1789

7.

PRAESIDE

D. GEORGIO STEPHANO
WIESANDIO

SERENISS. PRINCIPI ELECTORI SAXONIAE IN CVRIA
PROVOCATIONVM A CONSILIIIS DIGEST. VET. PROF.
PVBL. ORDIN. CVRIAE PROVINCIALIS CONSI-
STORII ECCLESIASTICI SCABINATVS ATQVE
FACVLTATIS IVRID. ASSESSORE

DIE XXV. SEPTEMBR. A. R. S. MDCCLXXXVIII

H. L. Q. C.

PVBLICE DISPVTATVRVS EST

CAROLVS AVGVSTVS SCHLOCKWERDER

VITEBERGENSIS.

VITEBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRIL.

171

ROBERTA FURTIVARIA

FRATERNITAS

D. GEORGIO STEPHANO

WILHELMO

SPRACHEN LEHRER

TRONKLEINER

WOLFF

STADT

LEHRER

DIE

M. D. C.

LEHRER

LEHRER

LEHRER

LEHRER

LEHRER

LEHRER

V I R O

PERILLVSTRI ATQVE EXCELLENTISSIMO

FRIDERICO GOTTLOB

DE BERLEPSCH

DYNASTAE HENINGSLEBENII ET LEISLAVII

SERENISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS SAXONIAE INTIMAE

ET SANCTIORIS ADMISSIONIS ADMINISTRO

COMITIQVE CONSISTORIANO

ITEMQVE

V I R O

PERILLVSTRI AC GENEROSISSIMO

CHRISTOPH GOTTLOB

DE BVRGSDORFF

SACRORVM PRAESIDI AC LITERARVM

SAPIENTISSIMO

HOC
PRIMUM STUDIORVM EXPERIMENTVM
MERITIS ILLORVM DE OMNI REP. IMMORTALIBVS
PERMOTVS
SVMMAE PIETATIS PIGNVS PERPETVIOVE OBSEQVII
D. D. D.

SEQVE AC RES SPESQVE SVAS
ILLORVM FIDEI
TRADIT
VOTIS SIMVL SVSCEPTIS

VT
EXTENTO VITAE SPATIO
SPLENDORE GENTIVM CRESCENTE
AC FELICI CONSILIORVM SVCESSV
LAETISSIMI PERFRVANTVR

CAROLVS AVGVSTVS SCHLOCKWERDER.

§. I.

Qui iurisprudentiae discendae in academiis patriis dant operam, iis publica lege sapienter praescriptum est, ut ante omnia in conspectum communem prodeant, et certamen literarium, more maiorum, instituant. Huic sanctioni ego quoque pariturus, patre optimo, quem pia mente veneror, hortante, libellum composui tenuem, quem nunc non sine rubore, humanis lectoribus offerre audeo. Non enim ignoro, me ea eruditionis copia, quae a docto disputatore requiritur, adhuc esse destitutum. Sed lectorum humanitate fretus, spero fore, ut meum quaecumque studium in bonam interpretentur partem. Cogitanti vero mihi, qualem potissimum materiam ad disceptandum proponerem, varia sese mihi obtulere argumenta, ex quibus in primis illud, quod varias furti poenas inquirit, elegi. Nullum propemodum deli-

Etum hodie furto est frequentius, cuius quidem rei causae non sunt obscurae. Multi homines egestate premuntur, quibus, ut laboribus molestis necessaria vitae alimenta sibi comparent, nulla persuadeas arte. Alii contra modica sorte non contenti, instrumenta quaerunt vitae commodioris. Hi omnibus votis sibi expetunt victum magis delicatum, amictum longe elegantiore, et magnam felicitatis humanae partem in superlectilis pretiosae et moribus saeculi accommodatae copia ponunt. Facinora igitur turpia perpetrare non erubescunt, dummodo viis illicitis id, quod cupiunt, assequantur. Vti vero per se iucundum est diuersa gentium instituta inter se conferre; ita quoque a proposito meo haud erit alienum, hic potissimum respicere ad mores priscaurum gentium, quae prae ceteris legum sapientia excellere. Ego vero in eo argumento, quod tractandum sumi, sic versabor, ut primo ostendam, quales poenas Hebraei, Graeci et Romani furibus irrogauerint; deinde vero ad Germanos progrediar, et denique usum fori hodiernum subiungam. Ne vero incertis terminis vegetur ipsa furti notio, illud consistere puto in dolosa rei alienae ablatione, inuito domino, lucri faciendi causa, facta. Ita quoque statuunt magistri Iuris criminalis peritissimi, Meisterus in *Princip. iuris criminal. Sect. 2. P. 2. Cap. 13. §. 1.* et Püttmannus in *Element. iur. criminal. Libr. 1. Cap. 28. §. 420.* Poenam vero puto esse malum, quod ob violatam legem poenalem infligitur. Ipsas furti diuisiones, cum omnibus satis sunt notae, afferre haud erit necessarium.

§. II.

§. II.

Primum igitur consideremus Hebraeos, quorum quidem legibus permulta de furtis fuere sancita. Sed hic varia sunt discrimina obseruanda. Alia enim poena fures afficiunt nocturnos, alia diurnos. Aliter quoque punierunt fures pauperes, aliter diuites. Qui rem furtiuam adhuc tenent integram atque incolumem, aliam poenam subeunt, ac ii, qui eandem vel iam maclarant, vel vendiderant. Quod ad primam furti formam attinet, de ea dubitare nos non sinit sanctio legis Moisaicae, quae vetat, capitis iudicium, si fur parietes perfodiens verberibus affectus, perierit, esse instituendum. ^{a)} Eandem exprimit sententiam *auctor collationis Legum Moisaicarum ac Romanarum Tit. VII.* ^{b)} Auctoritatis causa iuuat hic addere, quae Seldenus tradit, his quidem verbis: *Sed et apud Hebraeos impune occidebatur fur nocturnus aedes inuasurus ab aedium domino aut custode.* ^{c)} E contrario is, qui interdium commiserat furtum, impune occidi non poterat, id quod ex *vers. 3. Exod. c. 22.* satis clare intelligitur. Tristior quoque fors obtigit furibus pauperibus, qui res ablatas restituere non poterant. Hi enim vel fuere venditi, ^{d)} vel iis, quibus aliquid abstulerant, in seruitutem addicti. Illustris Michaelis statuit ^{e)} tantum temporis eos in seruitute mansisse, quantum ad damnum furto datum resarcien-

^{a)} cf. *Exod. c. 22. v. 2.*

^{b)} in *Schultingii Iurisprudentia Anteiustiniana. p. 759.*

^{c)} in *iure Nat. et Gent. iuxta disciplinam Hebraeorum. Libr. IV. c. 2. pag. 495.*

^{d)} *Exod. c. 22. v. 3.*

^{e)} *Michaelis im Mosaischen Recht, im 6ten Theil, §. 284. pag. 56 seq.*

ciendum fuerat idoneum, cuius quidem sententiam, cum aequitati naturali congruat, lubenter sequor. Sed maiorem poenam sustinuerunt ii, qui rem surreptam maclarant, vel vendiderant. Nam ii quintuplum vel quadruplum restituere sunt coacti, ^{f)} cum alias res salua penes furem inuenta ^{g)} tantum obligationem ad duplum reddendum produceret. Quintuplum obtinuit, quando bos fuerat surreptus, cuius quidem rei ratio inde videtur arcessenda, quod boues Israelitis, qui equis non fuere vsi, ad vsum domesticum valde fuerint necessarii, ideoque sine vlla dubitatione quoque valde cari et pretiosi. Ratione ouium tantum obtinuit poena quadrupli. Hic autem quaestio oritur, num ea, quae de animalibus furto ablatis fuere constituta, ad alias res sint extendenda. Equidem assentior Michaeli, ^{h)} qui sibi persuadet, probabili ratione ductus, quadrupli poenam ad quascunque res furto subductas, posse applicari. Quam quidem opinionem praeterea quoque publicani professio apud Lucam, ⁱ⁾ confirmare videtur. Non silentio praeterire debeo illud institutum singulare, quo hi, qui prius commissum furtum iureiurando negauerant, postea vero, conscientia perturbati, illud vltro fuere confessi, ad rem ipsam furto abreptam, eiusque insuper quintam partem domino eodem die, quo piaculum Deo oblatum, reddendam fuerunt obligati. ^{k)}

§. III.

f) Exod. c. 22. v. 1.

g) Exod. d. 1. v. 4.

h) Michaelis c. 1. pag. 56.

i) Lucas c. 19. v. 8.

k) Leuitic. c. 6. v. 1 — 6.

§. III.

Nunc meum est exponere poenas, quas Graecia seruavit. Ac primo quidem mirandum, nonnullas nationes Graecas tanta lenitate aduersus fures fuisse vsas. Sed fortassis in hac re mores Aegyptios imitatae sunt, quibus omnia furta fuisse licita et impunita, Gellius refert.^{a)} Nam apud Lacedaemonios furtum praecipue cibariorum, modo fuisset clam factum, fuit licitum,^{b)} magnamque sibi conciliauit laudem. Sed non temere sic se gesserunt, rati, furantes partim fieri sollertiores, infidiis partim struendis, partim vitandis aptiores, atque disciplina rei bellicae magis instructos,^{c)} quapropter quoque mien-

sam,

^{a)} in *Noët. Attic. Libr. XI. cap. 18.* Adde hic ea, quae memoriae tradidit Diodorus Siculus in *Bibliothec. historic. T. I. p. 90.* „De furibus lex quaedam Aegyptiis est, prorsus singularis. Qui fur- tis operam dare volunt, nomina apud furum principem profiten- tur, et e vestigio furtum ex pacto ad eum referunt. Qui res suas amiserunt, consimiliter vnumquodlibet amissorum, literis con- signatum, exhibent, locumque ac diem, et horam, quibus ias- turam fecerint, adscribunt. Hoc modo cunctis facile repertis, fraudatus, aestimatione rerum facta, quadrantem harum persol- uit, et tunc sua recuperat. Cum enim fieri non possit, vt omnes a furto abstineant, viam legislator inuenit, qua tota res surrepta praeter exiguum redemptionis pretium, seruaretur.“

^{b)} Cragius, de *republica Lacedaemoniorum, Lib. III. Tab. VIII. In- stit. XII. pag. 306.* Gellius *Lib. XI. cap. 18.* Baumgartens all- gemeine *W:ltgeschichte im 5ten Theil, §. 656. S. 468.*

^{c)} Cragius c. l. p. 307 et 308, et Plutarchus in *Lycurgo* p. 50. „Au- serunt furto res partim ex hortis, partim in virorum conuiuia perasute et caute irrepentes. Deprehensus multa verbera flagello
B
„acci-

sam, Plutarcho teste, habuerunt angustam. Sperarunt fore, ut omnes bona sua, quae alias socordia facile amitti queant, melius custodiant. Nihilo tamen secius in furto ipso deprehensi poenas, et quidem interdum satis graues, luerunt. Nam non verberibus solum, sed etiam multa sunt affecti pecunia-ria.^{d)} Quapropter iuuentus huius nationis tam pertinax fuit, ut, furto commisso, prius, quam id aperiret, omnia toleraret. Cuius pertinaciae exemplum Baumgartenius tradit.^{e)} Abstulerat quis paruam vulpem. Cum vero in ipso scelere deprehensus fuisset, eam in vestes abdidit, seque potius, quam ut furtum indicaret, dilacerari passus est.

§. IV.

Quo leniorem vero in fures Lycurgus se praestitit, eo crudelior in iisdem plectendis fuit Draco, Atheniensium primus legislator. Furtum enim sine vlllo discrimine, ut omnia fere delicta, capitis supplicio coercuit. Furem, quaecun- que

accipit, quod solutus in furando et iners videatur. Furantur etiam, quaecun- que possint, cibaria, insidiari cum sollertia, dormientibus meditan- tes, aut solutiorem custodiam agentibus, comperto, verbera et fames pro piaculo sunt. Mensam habent angustam, qua propul- santes industria sua famem, ad audendum concitantur, et ad delos concinnandos. Id munus est peculiare cibari- orum contractorum: accedit functio, quod parant corporibus incrementum." Excusavit huius instituti turpitudinem in primis Gribnerus in dissertat. de furt. apud Lacones licentia. §. 15 sqq.

^{d)} Cragius, d. l. pag. 309 in fin. et Plutarchus in *Lycurgo* c. l.

^{e)} Baumgarten, d. l. pag. 468. in not. (418) B.

is furtum admiserat, supplicio capitis puniri Gellio auctore, ^{a)} iussit. Quam quoque legem ex priscis monumentis exhibet Potterus, ^{b)} Thysius ^{c)} sanctionem addit seueriorem ita conceptam; „Omnes, qui furati quidpiam fuerint, etiamsi valde exigua res sit, morte puniantur.“ Eandem enim poenam ei, qui olus pomumque clam sustulerat, ac sacrilego, irrogauit, immo, teste Plutarcho, otii damnatum morte multauit. ^{d)} Qui rogatus, cur plerisque criminibus capitis poenam constitueret? „vel exigua delicta, respondit, eam mereri, ad magna deesse maiorem.“ ^{e)} Hinc non incommode Demades dixit, eum sanguine non atramento leges scripsisse. ^{f)}

B 2

§. V.

- ^{a)} Lib. XI. cap. 18. Hic addatur Petitus ad *leges Atticas L. VII. c. V.* pag. 634.
- ^{b)} Potterus in *Archaeolog. Graec. Libr. I. c. 26. Tit. 5. p. 193.* Iisdem quoque verbis eam repetit Hoffmannus in *hist. Iur. Rom. Iustin. Vol. II. Part. prior. p. 117.*
- ^{c)} in *collection. Leg. Attic. et Roman. apud Iacob. Gronouium, in Thesaur. antiquitatum Graecarum. Tom. V. pag. 1392.*
- ^{d)} Baumgarten in *der allgemeinen Weltgeschichte im 5ten Theil. §. 266. S. 156.* et Plutarchus in *vita Solonis p. 87.* „Noxas enim persecutus est ille, pene omnes capitali supplicio, vt et otii damnati morte afficerentur, ac, qui olus surripuerant, vel poma, in hos non secus, atque in sacrilegos, statueret.“
- ^{e)} Plutarchus *d. l.* „Ille ipse rogatus, quid plerisque fraudibus poenam capitalem irrogasset, respondit, exiguas se mereri eam exstimare, ad magnas non habere maiorem.“ et Baumgarten *d. l.*
- ^{f)} Plutarchus *L. c.* „Vnde postmodum ait lepide Demades, sanguine Draconem, non atramento scripsisse leges.“ et Baumgarten *c. l. §. 267. p. 157.*

§. V.

Solon, cuius sapientia satis celebrata est, Draconis leges omnes, praeter eas, quae sicarios attingunt, aequitate commotus sustulit, atque ipsa delicta non esse paria sapienter statuit, ideoque in legibus ferendis, locorum et temporis prudenter rationem habuit. Quapropter furibus interdum mortis, interdum dupli vel decupli poenam, quacum nonnunquam vincula per quinque dies noctesque fuerunt coniuncta, iniunxit. Et capitale quidem supplicium constituit in vniuersum furibus nocturnis, diurnis vero, qui rem, cuius pretium quinquaginta drachmas excederet, abstulerant, vel furtum in gymnasiis, balneis ac portibus commiserant. Furem quidem nocturnum simpliciter, pretii ratione non habita, impune caedi, fugientem vulnerari, et ad vndecimuiros, qui de capitis poena statuere solebant, rapi voluit. Diurnum vero tunc demum, si res furtiua quinquaginta drachmarum aestimationem superaret, Nomophylacibus tradi permisit. Eandem seueritatem exercuit in eos, qui ex gymnasiis publicis, Lyceo, Academia, Cynosarge, res vel minimi pretii, atque alias e portibus et balneis, quae superabant decem drachmas, surripuerant. Quod ad fures attinet, qui res minoris momenti subdlexerant, ii iudicio ciuili et criminali apud Heliastras conueniri poterant. Si ciuilitate agebatur, furti conuictus vna cum iis, qui opem tulerant vel consilium dederant domino, quando is rem furtiuam receperat, duplum, si eam non receperat, decuplum restituere debuit. Si praeterea a iudicibus fuisset petitum, vt a fure poena repeteretur, hi illum, praeter multam pecu-

pecuniariam, ad patienda quinque dierum totidemque noctium vincula, damnarunt. Hic addendum, neque furem nocturnum neque diurnum, si supra quinquaginta drachmas furatus fuisset, vades dare potuisse, sed eis simpliciter poenam capitalem fuisse subeundam. Haec, quae attuli, a Solone sic esse constituta, varii tradunt auctores, ex quibus hic nominasse sufficit Demosthenem,^{a)} Potterum,^{b)} Petitem,^{c)} Meurfium.^{d)}

B 3

§. VI.

a) In *orat. aduersus Timocratem p. 476.* „Si quis interdum supra quinquaginta drachmas furatus fuerit; abduci liceat ad Vndecimuiros. Si quis vero noctu quidpiam surripuerit: eum et occidere, et inter persequendum vulnerare, et ad Vndecimuiros, si cui lubet, abducere fas esto. Conuicto autem eorum facinorum, propter quae in vincula licet abripi, ne liceat, datis vadibus, satis facere pro furtis: sed mors poena esto. Ac si quis e Lyceo, aut ex Academia, aut Cynofarge vestem, aut lagunculam aut quicquam aliud minimi pretii, aut aliquod vasculum e gymnasiis, aut portubus surripuerit, supra decem drachmas, etiam his morte poenas esse luendas, constituit. Si quis vero priuato iudicio furti conuictus fuerit: ei licere duplum soluere aestimatae litis: penes vero iudices esse, furem praeter argentum, ad quinque dierum totidemque noctium vincula damnare: vt omnes eum vinculum esse videant.“ Addi potest *Collect. Leg. Atticar.* apud Hoffmannum, d. l.

b) In *Archaeolog. Graec. Libr. I. cap. 26. Tit. V. p. 193.* „Si furtum factum sit, et, quod furto perierat, receperit dominus, duplioner luito, furtum qui fecit, et quorum ope consilioque fecit, decuplione vindicator, ni dominus rem furtiuam receperit: in neruo quoque habetor dies ipsos quinque, totidemque noctes, si Heliaslae pronunciarint: pronuncianto autem, cum de poena illius

§. VI.

In poenis, 'quas Graecia furibus inflixit,' persequendis satis moratus, nunc Romam abeo, et, quomodo ibi fures tractati fuerint, breuiter exponere instituo. Legibus regis de poena furti quid constitutum esse, non reperio. Sed duodecim Tabulis libido furandi coercita, atque effrenata furum audacia maxima cura fuit repressa. In quibus quidem varia furtorum occurrunt genera, scilicet nocturnum, diurnum, manifestum, nec manifestum, atque per lancem liciumque conceptum. In fures nocturnos more Solonis animaduertunt, cum quiuis eos impune interimere potuerit. *) Sunt, qui putent, hanc occidendi potestatem ita fuisse restrictam, ut ea non, nisi antea clamore facto, exerceri posset. Ad hanc opinionem

lius agitur. Si lucri furtum, cuius aestimatio sit supra quinquaginta drachmas, faxit, ad Vndecimuitos rapitor: si nocte furtum faxit, si eum aliquis occidit, iure caesus esto, aut vulnerarit fugientem, sine fraude esto, aut rapitor ad Vndecimuitos: manifestum huiusmodi furtum qui faxit, etiamsi vades dederit, non noxae factae sarcitione, sed morte luito. Si quis item ex aliquo Gymnasio vestis aut lecythi, aut alicuius vel minimae rei, aut supellectilis e gymnasio, aut ex balineo, aut e portubus, quod excedat decem drachmarum aestimationem, furtum faxit, morte luito. "

*) Ad *Leges Atticas Libr. VII. cap. V. pag. 634 seq.*

4) In *Solon. cap. 20.* Confer quoque Gothofr. Schmidii *dissertat. I.* quae inscribitur: *Solon legislator. §. 55 seqq.*

5) Gothofredus in *quatour fontibus iur. Civil. Libr. I. p. 58.* Rittershusii *Dodecadelt. p. 160.* Macrobius *I. Saturnal. 4.* Gellius in *Noct. Attic. d. 1.* Cicero pro Milone *c. 3. in fine.*

nem tuendam vulgo prouocare solent ad l. 4. §. 1. D. ad Leg. Aquilianam et leg. 9. π. ad Leg. Cornelianam de sicariis. Hos vero dudum erroris conuicit Nooodt. in Probabil. Libr. I. c. 9. et in Observat. Libr. I. c. 15. Quodsi quis furem diurnum sine fraude occidere voluisset, vt ille se telo defenderet, eiusque occisio cum clamore coniuncta esset, fuit necessarium.^{b)} Sollemnes autem fuerunt formulae: *adesse, adesse, ciues! Quirites vestram fidem!*^{c)} Plura sanciant de fure manifesto, atque in iis coercendis diuersam hominum conditionem potissimum spectant.^{d)} Hominem enim liberum deprehensum, quae prehensio plerumque cum testificatione et vociferatione *tene, tene, vel teneo*, fiebat,^{e)} primo virgis caesum, eique, cui rem surripuerat, addictum fuisse, ex iis intelligimus. Lenius versantur in impuberibus, furti manifesti reis. Praetoris enim arbitratu castigati, damnum ablatione rei alienae datum, resarcire debuerunt. Seruum crudelius tractant, eumque flagellis obrutum e Saxo Tarpeio,^{f)} praecipitari volunt. Quod si quis in ipso furto non fuisset prehensus, eius tamen postea conuictus, dupli poenam lue-

b) Gothofredus l. c. p. 60 seq. et Cicero d. l.

c) Briffonius de formul. Libr. VIII. pag. 718.

d) Gellius c. l. Syluii Commentarius ad Leg. tam Reg. quam XII Tab. p. 441 seq. Gothofredus l. l. Collect. LL. XII. Tab. pag. 158. apud Hoffmannum in hist. Iur. Rom. Instim. Vol. II. Part. prior.

e) Funccius ad Leg. XII. Tab. p. 119 seq.

f) Funccius l. c. p. 123 seq. De hoc argumento in primis consulendus Drefigius in commentat. de praecipitat. Romanor. poen. publ. pag. 25 seqq.

luebat. ²⁾ Furto, per lancem et licium concepto, singularis poena haud fuit statuta, sed illud non aliter ac furtum manifestum fuit vindicatum. ⁴⁾ Memorabilis quoque videtur sanctio, de arboribus furtim caesis. Qui enim eiusmodi facinus fufceperant, pro singulis arboribus caesis, XXV. assibus multabantur. ¹⁾

§. VII.

Quae fere omnia postea sunt iure Praetorio mutata. Hoc enim in locum corporalis poenae furti manifesti, poenam quadrupli in seruis atque liberis hominibus substituit, dupli vero poenam in furto nec manifesto recepit. *L. 46. §. 2. L. 50. et 54. §. 2 et 3. ꝑ. de furtis et §. 5 et 19. I. de obligat. quae ex delicto nasc.* Lege enim Porcia, vt *Liuius Libr. X. cap. 9.* auctor est, ne cuius Romanus verberaretur, fuit cautum. Secundum *L. 25. ꝑ. de poen.* aliquem de Saxo praecipitare non amplius licuit. Praeter hanc vero poenam domino adhuc rem furtiuam vindicare vel condicere fuit permissum. *L. 52. §. 2. D. de furtis et §. 19. I. de obligat. quae ex delicto nasc.* Sed, num impubes, rem alienam summouendo, furtum faciat, quaestio moueri potest. Quam quidem, nisi doli capax, vel pubertati proximus sit, negare debeo. *L. 5. §. 2. D. ad Leg. Aquil. et L.*

23 sq.

²⁾ Gellius *c. 1. pag. 187. Collect. Leg. XII. Tab. pag. 166* apud Hoffmannum. Gothofredus *l. excitat. p. 63.*

⁴⁾ Gothofredus *d. l. pag. 62.*

¹⁾ *Collect. citat. p. 168.* apud Hoffmannum. Gothofred, *c. 1. p. 64.*

23 *§. 1. π. de furtis*, item §. 18. *I. de obligat. quae ex delicto nasc.* Fuit vero arbitrio eius, qui furtum passus est, permittum, utrum vellet agere criminaliter, an civiliter. *L. 92. D. de furtis et l. 3. π. de priuat. delict.* Ex *L. enim 54. §. 3. π. de furtis*, etiam recepta, furti actionem instituire potuit laesus, et quadruplo vel duplo soluto, rem ipsam vindicatione, vel condictione persequi. Quod si quis furem ad praefectum vigiliam, vel ad praesidem rapuerat, secundum *L. 56. §. 1. π. de furtis et L. 13. C. de furtis et seru. corrupt.* viam elegisse videtur, qua rem commodissime persequi potuit. Res ibi ad liquidum si fuerat perducta, et fur damnatus eam integram reddiderat, in simplum furti quaestio videbatur esse sublata, in primis si praeter rei furtivae restitutionem, iudex amplius aliquid in eum statuerat. Et, quamvis nihil fuerit decretum, tamen ob maioris poenae periculum, furri quaestionem cessasse, fuit existimatum. Attamen *Vlpianus in L. 92. D. de furtis* sua aetate, furti plerumque criminaliter et extra ordinem actum fuisse, dicit. Item Praetor poenam, furibus arborum a legibus XII. Tab. praescriptam, commutavit, et loco XXV. assium, pro singulis, duplum iussit praestari. *L. 7. §. 7. D. de arbor. furt. caes.* At interdum quoque, qui ceciderant arbores et praecipue vites, tanquam latrones ex *lege 2. π. de arboribus furt. caes.* poenas deerunt. Praeterea *Paulus in recept. Sentent. Libr. V. Tit. XX. §. 6.* extra ordinem homines, qui noctu frugiferas secuerant arbores, et quidem vilioris conditionis, in opus publicum fuisse damnatos, honestiores vel damnum resarcire coactos, vel curia summos, vel relegatos, tradit. Neque illud praeter-

C

eundum,

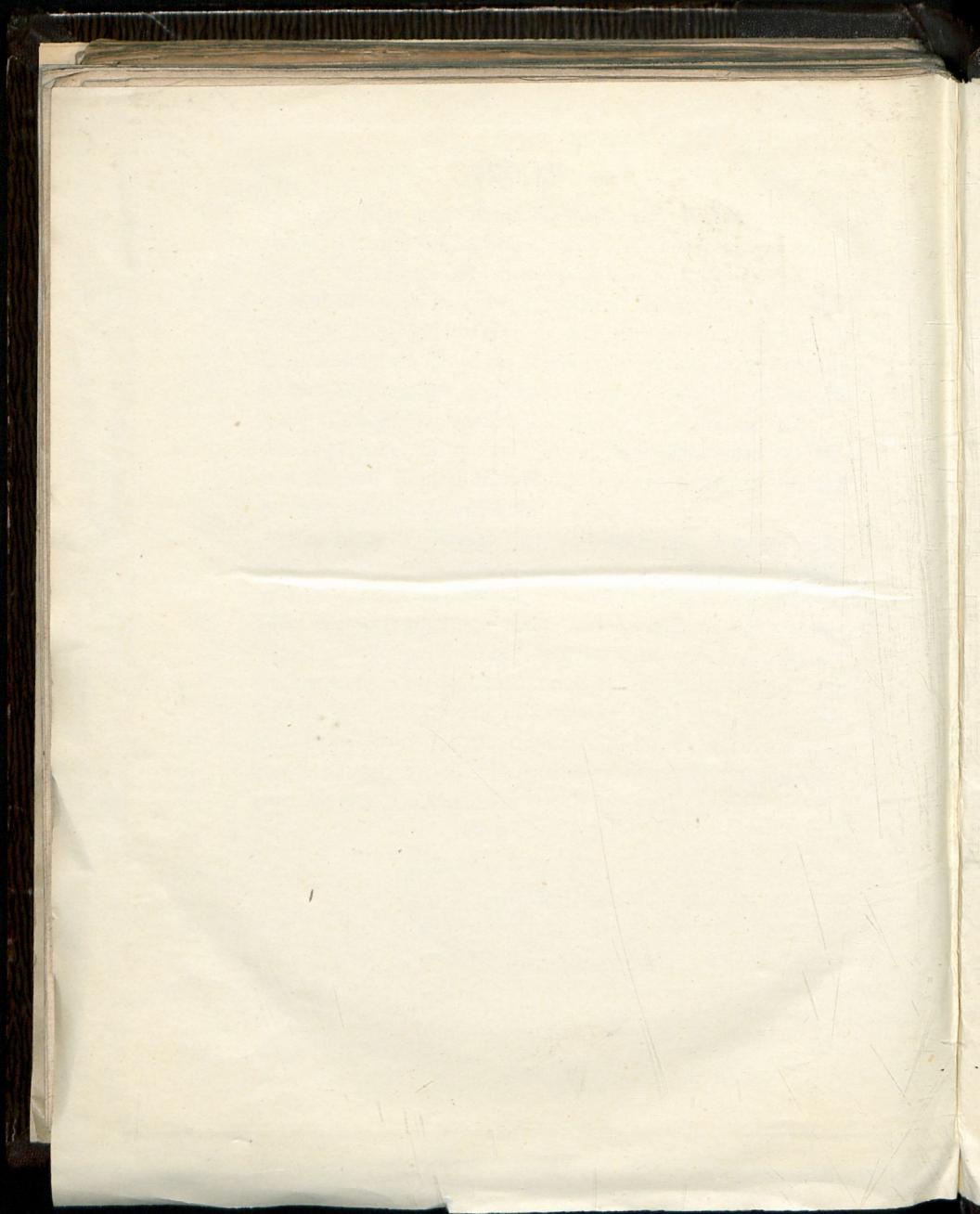
eundem, furti cuiuscunque damnatos, vt *L. 63. D. de furt. Paulus, in recept. Sentent. Libr. II. Tit. XXXI. §. 15. et L. 6. π. de his, qui notantur inf. monent, laborasse infamia.*

Sub Imperatoribus poenae furti antiquae, Legibus XII. Tabb. inductae, haud amplius fuerunt vsitatae. Remansit tamen prisca facultas furem nocturnum etiam extra urbem, et in agris deprehensum, impune occidendi. *L. 1. C. quando liceat vnic. sine iudic. Cuiacius in Obseruat. L. 14. c. 15. Iustinianus vero in Nou. 134. c. 13. furto sine armis et violentia commisso, furibus abscindi aliquod membrum, vel eos necari vetuit, sed eos alio modo castigari iussit.*

Equidem constitueram hac data occasione, de poenis quoque, quibus fures Iure Germanico, atque in primis Saxonico, afficiuntur, simul exponere. Sed hoc propositum exsequi prohibet temporis angustia. Cum vero iuris studiosum maxime deceat animum potissimum adiungere ad ea, quae hodie in foris obtinent, atque ea, quae explicandis moribus patriis impenditur opera, ipsa vtilitate sese commendet, ego in tempus commodius vltiorem expositionem argumenti, quod tractare coepi, differo, meisque lectoribus vt omnia contingant feliciter, ex animo opto.

ULB Halle

3

003 061 345

s. b.

VD 18

8372

16

1789

7

DE
POENA FVRTI VARIA

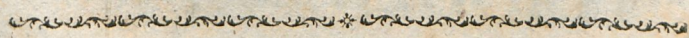
PRAESIDE
D. GEORGIO STEPHANO
WIESANDIO

SERENISS. PRINCIPI ELECTORI SAXONIAE IN CVRIA
PROVOCATIONVM A CONSILII DIGEST. VET. PROF.
PVBL. ORDIN. CVRIAE PROVINCIALIS CONSI-
STORII ECCLESIASTICI SCABINATVS ATQVE
FACVLTATIS IVRID. ASSESSORE

DIE XXV. SEPTEMBR. A. R. S. MDCCLXXXVIII

H. L. Q. C.

PVBlice DISPVTATVRVS EST
CAROLVS AVGVSTVS SCHLOCKWERDER
VITEBERGENSIS.

VITEBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII.